

Referat Kompetanseforum Nordland

Dato: 19.11.2025

Sted: Thon Hotell Nordlys, Bodø

Til stede:

Joakim Sennesvik, Fylkesråd for utdanning og kompetanse
Even J. Ediassen, konstituert fylkesdirektør for utdanning og kompetanse
Maria Reiertsen, konstituert rektor Nordland fagskole
Tomas Rolland, strategisk rådgiver UiT
Barbro F. Holm, studiestedsleder Nord universitet
Kent Gudmundsen, generalsekretær Kompetanseforbundet
Turid Bakkerud, opplæringskoordinator Nav Nordland
Adrian Traasdahl, organisasjonsmedarbeider LO
Pål Stian Sjøvik, leder Karriere Nordland
Miriam Engelskjøn, rådgiver NFK
Eirik Børge-Sundan, fagleder for fag- og yrkesopplæring NFK
Salamatu Winningah, rådgiver regionalt integreringsarbeid NFK
Thina Mohus, rådgiver regional kompetansepolitikk NFK

Frafall:

Mona Halsbakk, KS
Lars Fredrik Martinussen, NHO
Margit Langseth, Distriktssenteret

Velkommen ved fylkesråd for utdanning og kompetanse Joakim Sennesvik

Vi legger bak oss et år hvor mye av fokuset har vært på samferdsel og økonomiske kutt. Men til tross for en del negativ omtale er det også ting som går godt. Fylkeskommunen vil den neste tiden fokusere på bærekraftig drift for å kunne gi best mulig tjenester til innbyggerne. Dette synliggjøres gjennom fortsatt prioritert jobbe med forebygging av utenforskap, fortsatt desentralisert skolestruktur, fortsatt drift av Newtonrom og utviklingsmidler til Nordland fagskole blant annet. (se presentasjon)

Orientering fra regionale kompetanseforum, ved Pål Stian Sjøvik Karriere Nordland

Det ble gjennomført tre møter i regionale kompetanseforum i oktober og november i år, i henholdsvis Leknes, Sandnessjøen og Bodø.

Tema som forumene ønsker å jobbe videre med i det neste året er:

- Redusere ungt utenforskap
- Tilgjengelighet og fleksibilitet i utdanningsløp og opplæringstilbud
- Gode overganger
- Økt kunnskap om utdanningstilbud og arbeidsliv i de ulike regionene

Status i arbeidet med kunnskapsgrunnlag om regionale kompetansebehov, ved rådgiver Thina Mohus NFK

Arbeidet med kunnskapsgrunnlag om regionale kompetansebehov er i gang, og det har til nå blitt gjennomført spørreundersøkelser i de tre regionale kompetanseforaene med foreløpig 41 svar. Svarene viser at respondentene bruker statistikk i dag til å gi god karriereveiledning, utvikle og dimensjonere studier og til kompetansekartlegging, blant annet. Respondentene bruker offentlige kilder som NAV og SSB i størst grad, men mangler lokale og bransjespesifikke tall, oversikt over fremtidige kompetansebehov, oversikt over det reelle behovet for videreutdanning/fagskole eller annen høyere utdanning. Respondentene ønsker også en oversikt over hvilke kompetanser arbeidsgivere har behov for, ikke bare stillingstitler. I tillegg er det behov for at denne kunnskapen er samlet på ett sted, slik at denne er lett tilgjengelig.

Arbeidet videre starter for fullt i januar og man håper å kunne legge frem det foreløpige arbeidet i løpet av våren 2026.

Ung inkludering, ved strategisk rådgiver Miriam Engelskjøn NFK

Informasjon om det tverrfaglige prosjektet Ung Inkludering. Tredje del av prosjektet - Tiknytning til arbeidslivet - har stort potensiale og dreier seg i stor grad om samarbeid med lokalt arbeids- og næringsliv. Mange elever trenger praktiske fag/praktisk tilnærming i skolehverdagen. Med retten til fullføring av videregående opplæring blir det enda viktigere enn før med god informasjon om mulighetene som ligger i de forskjellige yrkene. Samtidig kan en bruke riggen fra Læring i næring for å gjøre fellesfagene og de studiespesialiserende programfagene i videregående opplæring mer praktisk rettet, gjennom gode samarbeidsavtaler med arbeids- og næringslivet og UH sektoren. Disse to tingene kan det søkes om pilotprosjekt for. (se presentasjon)

Fremtidens utdanningsvalg – hvordan møter vi behovene? Innledning ved Even Jarl Ediasen fylkesdirektør for utdanning og kompetanse

Innledning: Avdelingen for utdanning og kompetanse har ansvar for videregående opplæring, regionalt integreringsarbeid, fagskoleforvaltning og karriereveiledning gjennom Karriere Nordland. Vi eier Nordland fagskole, som tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning innen sentrale næringer i fylket, og avdelingen har også ansvar for opplæringstilbudet til barn og unge i barneverninstitusjoner, på sykehus og i fengsel. Til sammen gir dette et bredt spekter av virkemidler i arbeidet med å utvikle og forvalte den regionale kompetansepolitikken – et kjerneområde for fylkeskommunen.

I en verden preget av omstilling, med krig og internasjonal uro, klimaendringer, innfasing av kunstig intelligens i utdanning og arbeidsliv, og en aldrende befolkning – særlig merkbart i distriktene – blir det både vanskeligere og viktigere å planlegge for fremtiden.

Fremtidens arbeidsmarked ser annerledes ut enn tidligere. Fremover blir ferdigheter som analytisk tenkning, agilitet og fleksibilitet, samt gode sosiale ferdigheter enda viktigere. PISA undersøkelsen viser at lese og regne ferdighetene til elevene må styrkes, og EU satser nå på å øke STEM-kunnskapen (Science, Technology, Engineering og Mathematics) i befolkningen - for den er for lav og kontinentet faller bak teknologiske stormakter som USA og Kina. Det er gode grunner til å lytte til disse utredningene og konklusjonene, og at forumet kan ha nytte av å diskutere følgende spørsmål:

Spørsmål 1: *Hvordan finne den riktige balansen mellom andelen som velger yrkesfaglig opplæring og studieforberedende?*

I 2025 søkte over 60 prosent av ungdomsrettselevne yrkesfaglig utdanning på vg1, er det for høy andel og bør man jobbe for å øke andelen som velger studiespesialisering?

Innspill som kom frem i plenumsdiskusjon:

- Viktig for å danne grunnlag til rekruttering til universitets- og høgskolesektoren (UH)
- Det er registret en nedgang på 10 % i søkertallene til studiekompetanse på ett år- det er viktig å adressere hva som er grunnen for det.
- Det er nødvendig å ta høyde for at 20 % av yrkesfagelever går over til påbygg og får studiekompetanse, karakterforskjellen fra påbygg er liten, med dette som grunnlag anses det som at balansen er god.
- Det er kanskje behov for å åpne opp for flere fag og inkludere mer praktiske elementer i studiespesialisering.
- Det er viktig å ha mer søkelys på gjennomføringen i studiespesialisering, hvis de som søker seg inn gjennomfører vil dette bidra til mer balanse mellom studieretningene.
- Forhindring av frafall blant studenter i UH er en sentral utfordring som må diskuteres i denne sammenhengen.
- UIT arbeider aktivt med å styrke bredden og tverrfagligheten i de akademiske studiene. Dette for å gjøre studiene mer relevant ift. arbeidslivet.
- Spørsmålet om riktig balanse krever kompetansekartlegging og behovsanalyse i næringslivet.

Spørsmål 2: Er elevene godt nok forberedt til overgangen mellom skole og studier, eller skole og arbeidsliv?

Er dagens videregående elever godt nok rustet for overgangen til studie eller arbeidsliv? Har de nødvendige "myke ferdigheter" som samarbeid, kommunikasjon og tilpasning, og evne til omstilling?

Innspill som kom frem under plenumsdiskusjonen:

- Gjesteforelesninger fra UH kan styrke koblingen til studiespesialisering.
- Tilrettelegging i videregående skole lar seg ikke alltid overføre til UH.
- Viktig at utdanningsnivåene fra grunnskole opptil universitet hospitere hos hverandre for bedre kjennskap til opplæringstilbudet som gis i nivået før.
- Hjelpemiddelsentralen er et viktig tilbud som UH sektoren kan med fordel benytte seg av for tilpasning for elever med spesielle behov.
- Innspill fra Joakim Sennesvik: Det er allerede satt i gang et omfattende arbeid mellom grunnskolen og videregående opplæring. Det er behov for et mer systematisk samarbeid om overgangen fra videregående skole til UH. Dette anses som et svært aktuelt tema for Kompetanseforum Nordland.

Spørsmål 3: Hvordan lykkes med omstilling i arbeidslivet gjennom etter- og videreutdanning?

Hvordan kan vi styrke omstillingsevnen i arbeidslivet gjennom etter- og videreutdanning?

Arbeidsgiverne har et stort ansvar, men hvordan kan fylkeskommunen og andre aktører samarbeide bedre for å tilrettelegge og øke deltakelsen?

Innspill som kom frem under plenumsdiskusjonen:

- For å lykkes med omstillinger i arbeidslivet er etter- og videreutdanning et helt sentralt virkemiddel.
- Fagrådene ved fagskolene, i samarbeid med næringslivet, jobber systematisk for å vurdere behovet for både etter- og videreutdanning. På bakgrunn av disse vurderingene kan fagskolene etablere og igangsette studietilbud innenfor sine akkrediterte områder.

- Gjennom ny organisering av opplæringen har fagskolene styrket studentenes gjennomføringsevne. En tydelig struktur i opplæringstilbudet bidrar til gruppetilhørighet og skaper en forventning om aktiv deltakelse, noe som anses som en viktig faktor for å øke motivasjon og sikre fullføring av studier.

Regionalt integreringsarbeid i lys av kompetansepolitikk, ved rådgiver Salamatu Winningah NFK

Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet som betyr at fylkeskommunen:

- skal utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere.
- skal sørge for tilbud om karriereveiledning til deltakere i introduksjonsprogram
- Tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere i introduksjonsprogrammet, som går fulltid i videregående opplæring.
- anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket.
- legge til rette for at innvandrere kan etablere virksomheter, og at fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet.
- legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring.

Rapport fra distriktssenteret i 2025 konkluderte med at rollen til fylkeskommunen fortsatt er under utvikling, og pekte på en rekke forbedringspunkter. Vi vurderer at skal man lykkes med det regionale integreringsarbeidet må det ses i sammenheng med samfunnsutvikling og kompetansarbeidet, og tettere samarbeid, samordning og forankring mellom flere aktører – ikke minst næringslivet, som spiller en sentral rolle. (se presentasjon)